

י"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דהסידי זוטשקא
 פר' מקץ - חנוכה תשפ"ב + גליון ק"ל

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבנו"ק ז"ע

כמות שנות האדם

ויהי מקץ שנתים ימים (בראשית מא, א). פעם אחד ספר לי אבי הקדוש (הוא אדוני אבי זקני הה"ק ראי"א) צ"ל כי פעם נתעלית נשמתו לשמים בלילה וראה כי הביאו לעולם העליון איש אחד צעיר לימים ואחריו איש זקן ושבע ימים וישמע כי קוראים להצעיר בשם זקן וישיש ולאיש הזקן מכנים אותו בשם ילד קטן. ושאל הן בכאן עולם האמת ולמה תתלוצצו. והשיבו לו כי האמת כן הוא, האיש הצעיר פעל בשנותיו המועטין הרבה מאוד ויום לשנה נחשב לו, אבל הזקן בכל שמונים שנה שלו לא פעל כלום ואם כן ילד מסכן הוא. ועל זה נאמר אין ויהי אלא צרה, ופ' ויהי מקץ פ', צרה גדולה בשעת מקץ - פירוש סוף כל האדם, שנתים ימים אם עושים לו אצל הבית דין של מעלה מרובות השנים אשר חי רק איו ימים מועטים.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

חשף ה' את זרוע קדשו

ויהי מקץ וגו' (בראשית מא, א). מרומז על קץ הגאולה העתידה להיות בסוף הגלות המר הזה, המרומז בשנתים ימים, ע"ד יחינו מיומים וגו' כמש"כ בסה"ק נועם אלימלך. ואז ופרעה לשון גילוי, פי' שיהיה "חשף ד' את זרוע קדשו", חלם, חל"ם אותיות מח"ל, שימחול עונותיהם של ישראל כמאמ"כ מחיתתו כעב פשעין וגו' שובה אלי כי גאלתיך.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

כח יוסף ששיבר הטומאה

וירא יעקב כי יש שבר במצרים וגו' (בראשית מב, א). פי' כשראו בני יעקב הטומאה הגדולה במצרים יראו מאוד שלא תתפשט גם לארץ הקדושה ח"ו, וזהו וירא יעקב כי יש "שבר" במצרים, אדם כזה שמשבר ומכניע את הטומאה, אמר לבניו "למה תתראו" לשון מורא, שאין לכם להתירא, כי הטומאה תבוטל במקומה.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

כשיצאו מהגלות יראו שכל הימים מאירים

ויהי מקץ שנתים ימים וגו' (בראשית מא, א). יש לרמז בפסוק זה, התעוררות חיזוק לכלל ישראל השרויים בגלות כל כך הרבה שנים, ולפעמים יוכל האדם לחשוב שהמצב במשך כל שנות הגלות הוא בחינת תרדימה ושינה. שאין רואים שום עלי' ותיקון במצב של כלל ישראל, רק חושך הנמשך מאות שנים וישראל שרויים בו כמו במצב של תרדימה. אבל האמת הוא שלא לחינם סובלים ישראל אריכות הגלות, ולא לחינם סובלת השכינה הקדושה אריכות הגלות, ותיקון הגלות נעשה באופן מופלא מהשגותנו. וע"י כל היסורים שסובלים ישראל בעת הגלות, מתקרב קץ התיקון לסימו. ובסופו של דבר נבין כולנו את האור הגדול והתיקון הנשגב שנפעל ע"י כל שנות הגלות. וזהו "ויהי מקץ", כשיגיע קץ הימים, בסיום

הגלות, אז נראה "שנתים" מה שנדמה שהי' בחי' שינה ותרדימה, "ימים", יתגלה שהם ימים מאירים ומבהיקים ביופיים, ע"י התיקון שנפעל בהם בכל העולמות.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

ג' כוחות להיות בעה"ב על גופו

ארז"ל (מס' סופרים ב, א). מזוהה מימין ונר חנוכה משמאל. ובשאלות (ס) הוסיף ובעל הבית בטלית מצויצת באמצע. וצריך ביאור מה בא לומר בזה, דודאי כל יהודי לובש טלית קטן מצויץ. וגם מהו הלשון 'בעל הבית'.

וי"ל בס"ד, עפימ"ש בספה"ק דברי חיים לחנוכה, דנס חנוכה מכון כנגד יוסף הצדיק, שהוא בחי' הנגדית, לקליפת יון. והנה יוסף הצדיק הי' בעל הבית על גופו, לשמור על קדושת נפשו במסירות נפש, וכמו שיתבאר.

והנה נר חנוכה מדליקין אצל הפתח, כדי להכניע את היצר שעליו נאמר (בראשית ד, י) לפתח חטאת רובץ. ובמסכת קידושין (ט) ת"ר "ושמתם סם-תם נמשלה התורה כסם חיים, משל לאדם שהכיר את בנו וכו' ואם אתה רוצה את מושל בו, שנאמר ואתה תמשול בו".

מזנהל

גחלי אש בקצירת האומר

זאת חנוכה ההתחלה של הנסים

זה י"ל "זאת חנוכה", ד'חנוכה" הוא מלשון חינוך שנעשה בהתחלת כל דבר. דימי החנוכה הם התחלה וחינוך על כל השנה כולה, ומברכין בה עדיין גמר חתימה טובה. ומרמזים בסיום דחנוכה, שהי' זה רק חינוך והתחלה על כל השנה, שיהי' לנו ניסים וחסדים טובים ואורה ושמחה תמיד אכ"ר.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

ועפי"ז אפשר לבאר את דברי השאלות שהוסיף ובעה"ב וטלית מצויצת באמצע, דהנה בשלוש המצוות הללו - נר חנוכה, מזוזה, וציצית יש בהם רמז למלחמת

היצר. (חנוכה מזוזה וציצית ר"ת חמ"ץ המרמז ליצר' השאור שבעיסה) דפרשת ציצית כתי' וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' וכו'. ואי' מעשה בגמ' על אחד שהציצית טחחו על מצחו והצילוהו מעוון. ובמזוזה כתב בכלי יקר אהא דרוצעין און העבד אל המזוזה, כי מכיון שהחליף אהבת ה' באהבות אחרות ואומר "אהבתי את אדוני וכו' לא אצא חופשי", כדי לסבר את אוזנו ורועין אוזנו אל המזוזה שיסכיח אוזנו למה שנכתב בה ואהבת את ה"א, ולהיות רק לו לעבדים.

ונר חנוכה ג"כ מרמז על נצחון אור החשמנואים על חשכות קליפת יוון, ניצחון האור על החושך. וזה יש לרמז ובעה"ב וטלית מצויצת באמצע, שכדי לזכות להיות בעה"ב ושליט על גופו וכוחותיו, יחד עם ג' הכוחות הללו ציצית מזוזה ונר חנוכה, יחדיו יהיו תמים אל המטרה האת לעזרו בעבודתו זו.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

פלאות התורה מאוצרותיו של הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

חלוקי הנחל

בשבת, מדליקים בהם בחנוכה

גדלות קדושת ומעלת שבת חנוכה וביאור נס מצויצת פך השמן

האור בחנוכה במקומות הנמוכים והעלאתם בשב"ק איתא בדברי חיים ובבני יששכר שבשעת הדלקת נרות חנוכה יורדים האורות הגבוהים ביותר למקומות הנמוכים ביותר שאין האור יורד שם לעולם, חוץ מבזמן הדלקת נ"ח.

ולכן בא' ממהדורות סידור האריז"ל לרבי שבת כתוב, "וידליק למטה מג' טפחים", אע"פ שעל פי הלכה צריך למעלה מג', אבל זהו סוד חנוכה שיורד למקומות הנמוכים יותר. וכפי שמבארים "משפיל גאים עדי ארץ", שהאורות הגבוהים ביותר - משפילים הקב"ה עדי ארץ, וכל זה כדי להגביה נפשות השפלים עדי מרום.

ובסידורו של שבת מאריך, שבשבת קודם חנוכה כל נשמות ישראל עולים למקום האורות הגבוהים, ובמאור עינים אי' שע"ז אמרו חז"ל (שבת דף כ"א) שפתילות ושמינים שרומזים על הנפשות שאין מדליקים בהם בשבת וביו"ט, שלא שייך להעלותם לאותם אורות גבוהים שעולים נשמות בני"ש בשבת וביו"ט, מ"מ מדליקים בהם בחנוכה, שהאור הגבוה הזה יורד עד למקומות נמוכים ביותר.

ומוסיף הדברי חיים שבשבת חנוכה, כיון שממשיכים את האורות הגבוהים האלו למטה בהדלקת נר חנוכה קודם להדלקת נרות ש"ק, וע"פ קבלה צריך להמתין עד שיודלקו כל הנרות חנוכה קודם שידליקו נרות שב"ק, אזי נמשל מיתר הקשת שכמה שמתחילים אותו יותר למטה, הרי הוא אח"כ מדלג וקופץ למעלה יותר ויותר. וכך הוא בהדלקת נרות חנוכה של שבת חנוכה, כיון שהמשיך האורות הגבוהים האלו למטה למטה, גורם אח"כ עליית העולמות והנפשות בכניסת השבת באופן גבוה ביותר מכל שבתות השנה. ואף הנשמות הגבוהות שיש להם עליה בכל שבת קודש, שבשבת זו יש להם עליה כפולה ומכופלת, שכפי המשכת האור למטה ע"י נרות חנוכה, כך תהיה העליה גדולה יותר ויותר.

רמז נס חנוכה בנרות שב"ק

וענין נוסף יש בשבת חנוכה יותר מכל שבתות השנה. מובא מהרה"ק מברדיטשוב ז"ע בקדושות לחנוכה, שכתב ברוח קדשו, שבזמן גזירות היונים היו נשות ישראל שומרות על מצוות הדלקת נרות שבת קודש במסירות נפש גדולה, ומס"נ זו של הדלקתם עלתה לרצון לפני השי"ת, ובזכותן עשה הקב"ה אז את הנס הגדול של ישועת כלל". ולכן קבעו חז"ל לעשות זכר לניסים ע"י הדלקת נרות דוקא, להתנווד ולהיגלות שעיקר הניסים היו בזכות הדלקת נרות שבת קודש של נשות ישראל במס"נ. וכידוע ג"כ מה שמובא במי השילוח בשם הרה"ק מפשיסחא ז"ע, שכל אגדות הש"ס נמצאים במקומם בש"ס, הם ע"פ השייכות עם אותה מסכתא. ולכן מעשה

המשך בעמוד ב' <<<

דנס חנוכה מובא במס' שבת בפרק במה מדליקים, שבזכות המס' נ של נשות ישראל ל"במה מדליקין" של ש"ק, בכותב בא הנה חנוכה לכלל ישראל. ואומר הרה"ק מבלאזוב ז"ע, שלפי"ז מובן מדוע מקדימים הדלקת נ"ח להדלקת נר שבת, אע"פ שנה שבת תדיר מנ"ח, ומקודש יותר ממנו (מרא"י בחי"ס צ"א, שאין לפעולה מקודשת השבת), ולפי הנ"ל אתי שפיה, שאם תדליק האשה נרות שבת, כיון שנס חנוכה היה בזכות נרות שבת, א"כ ע"י הדלקת נרות שבת כבר נעשה זכר לנס חנוכה מהתורה, אע"פ שבפועל לא יצאו ידי חובת נר חנוכה מדרבנן.

ולפ"ז יוצא שבשבת חנוכה נוסף ענין מיוחד בהדלקת נרות שבת קודש, ששייכים ביותר לכל ענין קדושת החנוכה.

לא מצאו שמן, כי אם הפך הטהור

בספר האשכול (ובמא"י) מתרץ על קושיית הבית יוסף המפורסמת, שהדלקת יום ראשון היא על הנס שמצאו את פך השמן הטהור. ומקשה עליו בנחל אשכול וכי נס מעל הטבע הוא למצוא את פך השמן, עד כדי כך שעל נס זה צריכים לעשות יום אחד זכר לנס. ובשפע חיים (חנוכה סימן מ"ט) מדייק בלשון חז"ל "בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן", שבודק כלל ע"פ לשון חז"ל "צ"ל בדקו ומצאו פך אחד של שמן (עיי' פסחים דף ב' ועוד הרבה). ומהו שינוי הלשון בדקו ולא מצאו.

ומבאר שאחר שכ"כ הרבה שנים הופסקה הדלקת המנורה, חיפשו הכהנים שמן להדלקה. וכיון שטומאה הותרה בציבוה והציץ מרצה, והיו עוד כמה עצות איך להכשיר שמן טמא, אין אפילו ענין להדר לעשותה בטהרה (אפילו אם יש כהנים מבית אב אחר שהם טהורים). ורק אם אומרים טומאה דחוייה בציבור היה צריך לחפש דוקא שמן טהור. וא"כ כשיחפשו השמן לא חפשו דוקא שמן טהור, ובמה שהיו מוצאים היו מדליקין. וזה היה חלק מהנס שהיה כ"כ הרבה פחים של שמן טמא בכל מקום ומקום, שהרי היונים טימאו את כל השמנים, אך כיון שביקש הקב"ה להראות חיבתנו אליו שנוכה להדליק המנורה דוקא בשמן טהור, ולכן כמה שבדקו וחיפשו הנהיגו שמן, לא מצאו כלל שמן, אלא את הפך שמן היחיד שהיה טהור. ומיד אחר שמצאו את השמן הטהור, חזרו וראו שכל הלשכה מלאה בפחי שמן טמא, שהעלימן הקב"ה מעיניהם, כדי שידליקו דוקא בשמן הטהור. ועל זה הנס עושים זכר על מה שבדקו ולא מצאו השמנים הטמאים, אלא את השמן הטהור. ומעתה מובן מדוע מוסיפים יום אחד לנס הגדול הזה.

מציאת השמן בשיתין

והשתא נוסף בזה חידוש פלאי פלאים בגודל הנס של מציאת פח השמן הטהור. והנה מובא בכל בו בהלכות חנוכה (דף נ"ג ע"ג) שהשמנים שהיו לצורך המנורה, היו מונחים בהיכל בתוך שידה שהיתה קבועה בכותל, באופן שלא יכלו להסיטה. ופיתחה היה סגור וחתום בחותמו של יוחנן כהן גדול, וע"י סגירת הפתח בחותם הכיור וידעו שלא נגעו בפח. אבל בספר עזרת הכהנים על מס' מידות (בני יוסף מידות פ"ג משנה ג') מביא מהיצארות של שבת חנוכה השנה, בפיוט רבינו שמעון הגדול בן רבי יצחק (בפיוט שמתחיל "אודך"), ששם כתב שמצאו את הפך שמן בתוך השיתין שתחת המזבח.

והדברים נפלאים, שהרי מובא בפיוט של רבי אלעזר הקליה, שהיונים שיקצו את המזבח ע"י שהקריבו עליו שני חזירים. וכיון שלא יכלו יותר להשתמש עם המזבח הזה, כאשר נצחו החשמונאים את היונים פירקו וסילקו את כל אבני המזבח, והורידום ללשכת בית המוקד בלשכת החותמות. וכאשר סולקו אבני המזבח עד שהגיעו לקרקע העזרה של בית המקדש, ממילא נתגלה חפירת השיתין. ותוך כדי ההכנה לחנוכת המזבח מחדש, מצאו בשיתין את פח השמן הטהור שהיה חתום בחותמו של כהן גדול. [וממילא ג"כ מתרצת קושיית התוס' מנין ידעו שלא נטמא הכד בהיטט מחמת שגזרו על גויים כובים, מכיון שבאופן הזה שהיה הפח גנוז מתחת למזבח, בודאי שלא היה שייך לטמאו בהיטט].

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ח של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה"

וזהו שרמז להם יעקב אבינו, שאכן ישנן זמנים טובים המסוגלים לתשובה, כמו חודש אלול וחודש אדר, וכן כשקרובים אצל הצדיק כמו שהיו השבטים בהתעוררות תשובה כשהיו אצל יוסף. אבל ישנו זמן קדוש הקבוע בכל שבוע, המיוחד לשירות ותשבחות למלך הכבוד, והוא שבת קודש, והוא מסוגל לתשובה ביותר, כי שבת ר"ת ש'בת ב'ז' ת'שוב. והוא קרוי "זמרת הארץ", כי בו גם הארציות מזמר ומשבח להשי"ת.

ויבאר עפ"י המשל הידוע המובא ב'תולדות' בשם הבעש"ט הק', שטעם מצות עונג שבת הוא, משל לבן מלך שנשבה בשבי והיתה נפשו משתוקקת ונכספת לאביו המלך. פ"א הגיעו מכתב בכתב סתה, מאת אביו המלך, בו הודיע שבעוד כמה ימים יבוא בחיל רב ובכח גדול להוציאו ממסגרים ולהביאו אל ביתו. וכשקרא זאת בן המלך, ביקש לצאת במחול, אבל ה' ירא שמא יבינו שוביו שיש דברים בגו, ויסתירו אותו במקום אחר. לזה קנה משקה המשכר ונתן לשוביו לשתות, ויצאו גם הם במחול, הם וקדו מחמת המשקה, והוא רקד בעבור האגרת שקבל מאביו המלך. כך הנשמה נתונה בשבי החומה, ובשבת היא כמו מקבלת אגרת מאביו המלך ב"ה וב"ש שהוא מתקרב ובא אליה. כדי שתוכל הנשמה לשמוח עם קרבת אביה המלך ללא הפרעה מצד הגוף, יש מצוה לענג גם את הגוף, כדי שתוכל הנשמה לשבח ולזמר ולתן לאביו המלך.

וזהו שרמז יעקב אבינו ע"ה "אם כן" שאתם משתוקקים לזמנים של התעוררות תשובה, "זאת עשו", זאת בגמט' "צום" "קול" "ממון", הנה יש לכם אפשרות תמידית להתעורר בתשובה, "קחו מזמרת הארץ" היינו זמירות שבת קודש, שבה גם החומר הארצי מתעלה לשבח להשי"ת, והוא זמן המסוגל להתעוררות תשובה, "ושימו בכליכם" הכניסו את כח הניגון אל תוך כלי הנפש כדי לשוב על ידו בתשובה וכו"ל, "והביא לאיש מנחה" כי ע"י השירות ותשבחות באופן כזה זוכים להביא להשי"ת מנחה, את נפשו ונשמתו, שמתעלים ומתקרבים ביום זה לבורא ב"ה וב"ש, בכח השירה הטהורה של שבת קודש. יש לי עוד כנף אחד שאומר לפני שירה שנאמר "מכנף הארץ זמירות שמענו".

בפרשתן בקשו השבטים לירד למצרים לשבור אוכל, ואמרו "כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמיים". ואמר הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע שהוא רמז במי שהתמהמה מלשוב בתשובה בחודש אלול, אותיות "לולא", יש לו עדיין אפשרות לשוב בחודש אדר שהוא חודש י"ב בגמט' "זה", ואמר "פעמיים", שלפעמים יש אפשרות לחזור בתשובה בחודש אדר ככפליים, והיינו בשנת העבור דיש בו ב' חודשי אדר. ואאזמור"ר זי"ע כתב בנחל יצחק לבאר דבריו כי לפי הנראה אותה שעה שאמרו האחים יק' אבל אשמים אנתנו, וחזרו בתשובה על מעשה מכירת יוסף, ה' בתקופת אדר, (הוכיח זאת עפ"י חשבון יעו"ש), ומכיון שהי' אותה שעה התעוררות תשובה גדולה, נשאר רושם ממנו שישאר זמן תשובה לדורות. וכעין מה שחודש אלול נקבע לזמן תשובה לדורות, ע"י ההתעוררות שהי' בארבעים יום שעלה משה רבינו ע"ה לכפר בעד בני ישראל. וקריאה זו נקראת בימי החנוכה שהוא זמן תשובה כידוע, כי ימי חנוכה נקראים "ימי בינה", ובינה היינו תשובה, וכמ"ש "ולבבו יבין ושב ורפא לו".

ויתכן נמי לרמז דכברי הרה"ק מבעלזא זי"ע, שכוון שהי' להם התעוררות תשובה כשעמדו לפני יוסף, תלו זאת האחים בהשגחה, והבינו שקרבתם ליוסף הצדיק גרמה להם התעוררות זו. ולכן אמרו ליעקב אבינו שאין לו לחשוש שהירידה למצרים הגרוע להם נזק ברוחניות, כי אדרבה "לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמיים", שהיו זוכים לעוד התעוררות תשובה כבתחילה.

ויעקב אבינו ע"ה ענה להם "אם כן איפה זאת עשו קחו מזמרת הארץ ושימו בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים". וכתוב בספ"ה ק"ב בית אהרן, שיש כאן רמז שיש לקחת חן הזמרה והשירה להכניס לתוך הכלים, פ' לתוך כלי הנפש. כי גדול כח הניגון, שאפשר על ידו לשוב בתשובה ולהתקרב אל השי"ת. וכמו שאמר המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע ברמז המשנה במסכת שבת "כל בעלי השיר יוצאים בשיר ונמשכים בשיר" וכו'. שע"י שירה טהורה מקרב הלב אפשר להחליף ולצאת מכבלי היצה, ולהימשך אל השי"ת. ויש שהוסיפו ע"ז הרמז "ומזין עליהן טובלין במקומם", שע"י השירה אפשר גם לזכות לטהרה כהזאה וטבילה.

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

גמר החתימה בזאת חנוכה

שמעתי בשם הגאון הקדוש מהר"ש מקאמינקא זצ"ל, שבפסוק (במדבר יז, יט) "סלח נא לעון העם הזה כ'גדול חסדך ו'כאשר נ'שאת", ראשי תיבות חנוכה, ונראה לומר המשך הדברים על פי מה שכתוב בספרים כי גמר החותם הוא בחנוכה, ונעוץ סופו בתחלתו, תחילת החתימה היא "ביום הכפורים יחתמו" שאז נאמר פסוק זה, על כן גם בסוף החתימה נרמז זה ברמז חנוכה. (שער יששכר)

מוצאין את כל האורות מהימים הקדושים

הנה ידוע מפי צדיקי אמת דבחנוכה הוא גמר החתימה "וכל הרהורי תשובה ומחשבות קדושות אשר ישראל עושים בימי הרצון ונפלו ח"ו לעומקי תהום אזי בחנוכה מתקנים אותם". וזהו ויחפרו עבדי יצחק בנח"ל שהוא ראשי תיבות להדליק ל' ח' חנוכה, וימצאו שם בא"ר מי"ם חיים"ם, בא"ר היינו שמיני עצרת, מי"ם הוא חג הסוכות שהיה ניסוך המים, חיים' היינו ראש השנה ויום כיפורים שספרי חיים פתוחין, וזהו 'זימצאו' וגו' ר"ל שמוצאין האורות הגנוזין מימים הקדושים מצאו שם בחנוכה, והבן. (רביד הוזהב - תולדות)

יכול עוד לעצור הגזירות לפני קיומם

מצינו בספרים שהכתובה בראש השנה והחתימה ביום הכיפורים (ר"ה טז) וגמר דין בהושענא רבא (וה"ק צו לא, ג), עם כל זה אף שיוצאין הפתקין הנגזרים, אין להם כח

להתקיים עד חנוכה, אולי יתקן האדם מה שעיוות, נמצא שקדושת החג נמשך והולך עד חנוכה, שאז רשות לקיים הפתקין.

(זרע קודש)

מאת ה' היתה זאת'

ביום השמיני שנמשח המזבח וכליו, היה ניכר ונראה עצם תוקף פעלת החיות דקדושה שהיה שורה על המזבח לעין כל, עד שכל אחד היה יכול להראות באצבעו. וזה 'זאת חנות המזבח' (במדבר יז, יח), שהיה בבחינת 'זאת', והוא כמו זה בלשון זכר. וזה הטעם שנקרא יום ח' דחנוכה 'זאת חנוכה', לפי שבימים האחרון הוא התגלות האורות מכל ימי חנוכה, עד שיכול להראות באצבע התגלות האור.

אך מי שאינו ראוי לזה, טחו עיניו מראות ואינו רואה כלל ההתגלות אף שהיא בבחינת 'זאת', וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים צ, ג) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את 'זאת'. כי העיקר ההתגלות הוא למלאכי מרום ולצדיקים גמורים. וזה באור הכתוב (שם ק"ח, כ) 'מאת ד' היתה זאת', אנו מאמינים באמונה שלמה שמאת ה' היתה ההתגלות, אבל 'נפלאות היא בעינינו', כי 'איש בער לא ידע וכו'". ואנו אף שאין אנו יודעים ומרגישים יפעת יקרת התגלות האורות הגדולות, עם כל זה אנחנו ששים ושמחים בשמחת צדיקים וישרים שמאמינים אנחנו שהמה רואין את זאת, ושמחתם הוא שמחתנו. (ישמח ישראל)

הלכות חנוכה (ב)

אנו נמצאים בימים אחרונים של חנוכה נביא הלכות והליכות הנוגעות לימים אלו על הסדר, אך היות ו"א" לעבור ימי החנוכה בלי קושיית הב"י נביא קודם תירוץ שנוגע להלכה כדלהלן.

קושיית הב"י: ידוע קושיית הב"י (כן נתפרסם בכלל ישראל, אך מקורו קודם בראשונים (מאירי, תוס', הרא"ש), אמאי קבעו חז"ל שמונת ימי חנוכה הרי הנס היה רק שבעה ימים. ויש מי שתיירץ שקי"ל (ר"ה דה) דאסור לעשות מנורה בת שבעה קנים דוגמת המנורה שבבית המקדש, (וילפנין לה מקרא לא תעשון אחי וגו' כדמות הכלים של ביהמ"ק) ואף שאינו ממש כביהמ"ק שהרי אין גביעים כפתורים וכו' מ"מ אסור. [ואף להשהות בביתו מנורה בת שבעה קנים בכלל איסור זה (קמ"א ס"ח)]. ולהלכה אסור אפי' באופן שהמנורה עשויה כעגול (שבה"ל). ויש מתירין לסתום קנה אחד והקפידא על הנרות ולא על הקנים (ש"ת להורות נתן). והאיסור במיני מתכות, אבל של עץ או זכוכית מותר. ולכן תקנו חז"ל שמונה ימים שלא יכשלו באיסור זה (ש"ת קמ"א ח"ג ע"א. הר צב).

שבת חנוכה: נביא כאן כמה דינים המצויים לשבת חנוכה

טלטול נרות חנוכה: יש לחלק כדלהלן (1) אם הניח המנורה על הטס על כסא ועל השולחן ולא הניח שום דבר היתר, אסור לטלטל הכל אף לאחר שכבו הנרות, דנעשו בסיס להטלה. (2) אם הוצה לטלטל בגופו היינו ע"י רגלו מותר. (3) אם הניח על הכסא או השולחן עם המנורה דבר היתר שחשוב יותר מהמנורה כגון תכשיטים (דברי יחזקאל), או חלה א"כ הכסא נעשה בסיס לאיסור ולהיתר ומותר לטלטל הכסא או השולחן לצורך דבר המותר, כגון שרוצה להשתמש במקום, או שצריך לעבור שם. אך אם סיבת הטלטול שלא ישבר המנורה, אסור א"כ מטלטלו בגופו, היינו ע"י רגלו. ואם כוונתו גם בשביל המקום וגם שלא יפסד המנורה, י"א לאסור (חז"א תה"ו), ויש מתירין (שו"ת חת"ס) ולצורך גדול יש להתיר בזה. (4) ואם הנרות דולקים אף שהניח דבר המותר על הכסא שע"כ יש היתר לטלטל, מ"מ יזהר שיטלטלם בנחת שלא יבוא לידי כינוי, וכן שלא יקרב ולא ירחק השמן מהפתילה.

שכח רצה: אם שכח לומר רצה בשבת חנוכה, כשחזרו ומברך ברכהמ"ז בשביל רצה, י"א דאינו מזכיר גם על הניסים (מ"א שו"ת ח"ו). וי"א דמזכיר על הניסים (מ"ב).

חיימום לאטקע"ס (סופגניות): הרוצה לחמם סופגניות, בשבת יניחם על גבי קדירה הפוכה המונחת על האש או תבנית הפוכה המונחים על הבלען, אפי' באופן שיגיע ליס"ב, ואפילו אם יש בו ריבה מותר (מאור השבת).
הלל בר"ח טבת: בר"ח טבת אומרים הלל גם משום חנוכה וגם משום ר"ח, ויש מי שחידש דמי שלא ידע בשעת אמירת הלל שהוא ר"ח וכיון באמירת הלל לשם חנוכה לבד, יאמר עוד פעם הלל בלי ברכה (חוט שני). אך להלכה אין צריך לומר שוב הלל, היות ויש לסמוך על הרבה פוסקים דס"ל דמצוות דרבנן וכו' ש מנהג דאין צריך כוונה, אך לכתחילה יכוון בהלל על ר"ח ועל חנוכה.

מוציא שבת: הנוסע מביתו לשבת חנוכה וחזר לביתו ממוצ"ש, יכול להדליק במוציא שבת במקום שהיה שם בשבת, אע"פ שדעתו אח"כ לנסוע לביתו, כיון שהיה קבוע כאן בשבת נשאר עליו חיוב הדלקה כאן, ואדרבה זריזין מקדימין למצוות. אך נכון לאכול כאן סעודת מלוה מלכה. ואם הוצה יכול להדליק כשיגיע לביתו (הגרש"א).

מותר השמן: נפרט כמה הלכות בענין מותר השמן, אך קודם נקדים ביסוד הדבר.

הקדמה: למרות שעצי הסוכה נונייה מותרים לאחר חג הסוכות, מ"מ שיירי השמן והפתילות

שנותרו מנרות חנוכה כתבו הראשונים שאסורים בהשתמשות. והטעם, דעצי הסוכה מתחילה לא עשאו אלא למצוות החג, משא"כ בנר חנוכה היות ועשיון להתבער לגמרי, דעתו שיכלה כל השמן שבנה והקצה את כולו למצווה (רמב"ן רשב"א ר"ן). וי"א דעשויה כהקדש דומיא דמנורה (אבודנהם). וי"א הטעם כיון שהוא מסוד אותו האור שהבדילו הקב"ה לעתיד לבוא, אסור להשתמש בו בחול עד בא יום המקווה לה' והיה לך ה' לאות עולם ואלוקיך לתפארתך (בני יששכר).

שיורי השמן והפתילות: השמן והפתילות שנותרו במנורה ביום השמיני אסור ליהנות ממנו דהוקצה למצותו, ועושה להם מדורה ושורפם בפני עצמם, דומיא דמקדש. ואם א"א מותר לקוברו (פבית לה). וכמו"כ יכול לשופכו במקום שלא יזכרו בנ"א. (והיא סגולה ליציל מהריגה בזה הענין האל ויאמר אחר למנצח בגנות - זכר דוד). ונחלקו המנהגים בזה יש נוהגים לשורפו ברוב עם לחיבוט מצווה, ויש שורפים ביום דווקא זכר לשריפת קדשים שאינו אלא ביום, ויש מניחים לשורפו עם החמץ בער"ב, ונהרא נהרא ופשטיה.

אלא שיש כמה אופנים להתיר השמן בהנאה.
(1) אם התנה מראש שאינו מקצה אותן אלא בעודן דולקות לנר חנוכה מותרים. אבל אין מועיל תנאי שאם יכבה בתוך חצי שעה יהיה מותר להשתמש בו, מפני שקיום המצוה תלוי בהעמדת והקצאת שמן לחצי שעה, וא"כ הוי כהדליק פחות מכשיעור. (2) לא התנה מראש י"א דלא נאסר אלא שיעור הדלקה של חצי שעה, וי"א דהוקצה כל השמן שבנר (מ"ב). (3) שמן הנשאר בבקבוק כל עוד שלא הודלק, הזמנה לאו מילתא היא, ולא נאסר. (4) **קטנים:** לא הוקצה מותר השמן של קטנים אא"כ היקצם אביו (הגרש"א).

שמן הנאסר: באופן שהשמן נאסר כדלעיל מצינו בזה כמה דינים. (1) אין להשאיר את שמן הנותר לשנה הבאה מחשש תקלה אף אם משמרו בכלי מאוס. אך בדיעבד אם לא שרף ונשארו לשנה הבאה מותר להשתמש בהם לנר חנוכה, שכן בחנוכה לא חוששים לתקלה. (2) להשתמש לנרות שבת או לביהכ"ס יש מותרים (הליכות שלמה), ויש אוסרים (שרתא המאיר). (3) יש נוהגים לשורפו בערב פסח, ואין לחוש לתקלה כיון שמניחו לצורך שריפה לא חיישינן כיון דהוא עצמו מחזור עליה לשורפו.

(4) **שריפת חלה:** מותר לשרוף חלה במדורה ששורפים בה השמן והפתילות מהמנורה.

(5) נתערב שמן הנותר עם שמן חול, אם יש בשמן של חול ס' נגד שמן הנותר מותר, ואם לאו אסור. ולכתחילה אסור להוסיף שמן חול ולבטלו (רמ"א צ"ט).

בליעות: יש לדון בכל הדין של הוקצה למצוות, האם נאסר גם הבליעות. ונפק"מ, (1) אם מותר להוסיף שמן לכוסית באמצע הדלקה האם יאסר כבה"ג כל הבקבוק מצד הבל וניצוק (כמבואר ביו"ד). (2) אם נאסר הכוסיות בהשתמשות שהרי בלוע בו שמן הנותר. (3) אם מייטיב את הפתילה באמצע הדלקה ע"י אמצעי סכין או מזלג האם נאסרים או לא. ויש סברא לומר היות וכל החילוק בין הוקצה למצוותו רגיל כגון בעצי הסוכה לנר חנוכה הוא דברנות חנוכה כוונתו שכל השמן ישרף ולכן נאסר לגמרי השמן, וא"כ הבליעות שבכלים דינם כדין שאר הוקצה למצוותו דאין כוונתו שידלק גם הבליעות. (ויאור לנו. ועייין בשו"ת משנת יוסף שהאריך בדידים להקל בזה).

סגולה: מקובל מצדיקים, סגולה להשתמש בשמן שנותר מנרות חנוכה להניח ע"ג רגליו (הנקראת אצל בני"א ח"ו"ז - שו"ת). [ואמרו בדרך צחות "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושים]. ויש שהעירו דאין להתיר השימוש לצורך זה אא"כ התנה בתחילה. ומ"מ מועיל הסגולה כיון ששימש לצורך מצוה במקצת. וצ"ע.

ציפוי זהב או כסף טהור

נאמר בבאר היטב (סימן תרע"ג ס"ק יא), בסדר היום האריך שכל אחד יטריח לעשות לו מנורה יפה ומי שידו משגת יעשה של כסף, עכ"ל. וכתב בכף החיים (ס"ק ס) בשם חסד לאברהם, ט"ו מיני כלים ראויים לנר חנוכה וכל הקודם משובח. (א. זהב. ב. כסף. ג. נחושת קלל דומה לזהב. ד) נחושת אדום וכו' יעו"ש.

אדם הגיע לחנות, והציעו לו שתי מנורות, מנורה אחת מברזל עם ציפוי של שכבה עבה מזהב, וזה נראה ממש כזהב, ומנורה שניה מכסף טהור, איזה מנורה יקנה?

תשובה לשאלה משבוע שעבר:

השאלה בקצרה: זוג עוורים שיש להם בן בן תשע שרואה, מי ידליק נר חנוכה, האבא העיוה, או הבן הקטן?

תשובה: בשו"ת מהרש"ל (סימן ע"ו) כתב סומא יש לו להדליק עם ברכה. שעיקר מצוות נר חנוכה שאחרים יראו ויתפרסם הנס, וגם סומא עושה מצות פרסום לאחרים הרואים שהוא חייב בהן.

אמנם במור וקציעה (סימן תרעה) כתב, "אפילו אם לשיטות שהוא בר חיובא בשאר מצות, מיהו במצוה דתליא בראיה, ודאי שאני. אף על גב דטעמא יהיב מהרש"ל, שמוטל עליו לקיים פרסומי ניסא לאחרים, אפ"ה לא בריר כולי האי, ואין לו ראייה. גם יש לומר דסומא אינו חייב בכל המצוות, דלאו בר חיובא הוא. עיין מה שכתבתי בתשובה (שאלה יע"ץ סימן ע"ו) לענין סומא בקריאת התורה, ואף למ"ד חייב בכל המצוות, דילמא מדרבנן, משום הכי עדיף טפי דלא ליבריק, ואין צריך לומר שאינו מוציא אחרים". ובמשנה **ברורה** (ס"ט) הביאו, שלא יברך, וכל שכן שאינו יכול להוציא אחרים.

ולענין קטן הביא בשו"ע (א"ח סימן תרעה ס"א) שתי דעות אם קטן יכול להוציא אחרים, וכתב במשנ"ב (ס"ק יא) שלמעשה אינו יכול להוציא אחרים.

ואם כן יש לדון כיצד יעשו, כי האבא והאמא הם סומים ואינם יכולים להוציא אחרים, ואולי אין מוציאים את בנם הקטן ידי חובתו מה שחייב מדרבנן, וגם אינם יכולים לברך, ומצד שני הקטן יכול לברך, אבל אינו יכול להוציא אחרים.

ואולי העצה ששניהם ידליקו, אמנם הם בני ספרד, ודעת השו"ע (סימן תרע"א ס"א) שרק אחד מדליק בבית אחר, ואין לשנים להדליק.

ולאחר שקבעו שרק אחד ידליק, נכלל בתקנה זו, שבעל הבית מוציא את כל בני ביתו ידי חובה, וממילא גם אם ירצו להדליק, אינם יכולים כיון שכבר יצאו ידי חובה בהדלקת בעל הבית, וחז"ל קבעו שבכל בית ידלק רק מנורה אחת. [כמבואר בבאור הלכה סימן תרע"א].

ואם כן לשיטת בני ספרד, גם אם ירצו להדליק בשתי מקומות, ויהיה היכר בנרות, מכל מקום אינם יכולים לברך, כיון שכבר יצאו בהדלקת בעל הבית, אבל אין איסור להדליק בשתי מקומות בלי ברכה, וכמו שכתב **בבן איש חי** (ש"ר פרשת וישב אות טו) שבחור לא ידליק, אבל אם יש לו בבית בן נשוי, ישמע את הברכה מאביו, וידליק בלא ברכה.

העצה שהקטן ידליק קודם לאביו, והוציא את עצמו, ולשיטות שיכול להוציא גם את אביו, הרי טוב, וגם אביו הסומא ידליק במקום אחר שיהיה היכר לנרות, וממילא אינו יכול לברך ויעשה תנאי, שאם בנו הוציא אין זה נרות חנוכה, ואם בנו לא הוציא הרי זה נר חנוכה.

ויתכן שיש עצה טובה יותר, שהאבא יחזיק את הנר, והבן יחזיק ביד אביו ויברך, ויעשו תנאי, אם האבא חייב בהדלקה, הרי שהבן יוצא ידי חובה בהדלקת אביו, ואם האב אינו חייב בברכה, אז זה הדלקת הבן, ויד אביו הוא רק שרביט בשביל ההדלקה, ואף שאין להשתמש באביו כשרביט, מכל מקום הכא האב שמח, כיון שבאופן זה, זה גם יעזור לו להדליק, וגם הם מדליקין כהלכה נרות חנוכה.

הפנס

מה לא אמרו לו ליצחק טרם צאתו למסע המסוכן. כמה אזהרות חמורות הזהירוהו, כמה ניסו ידידיו וחבריו להניאו ממהלך מסוכן שכזה, אך כשמדובר היה בעוד מסע לגלות את העולם הגדול, שום דבר לא עמד בעד רצונו העז של יצחק לחשוף עוד נדבך בעולמו הנפלא אשר לשם נשלח.

חוקר טבע בכיר היה יצחק, סוליות נעליו כבר עברו חרשו על חלק ניכר מהעולם הגדול. הוא חצה מדבריות, הפליג ימים, עלה גאיות, וירד בעמקים. מצוייד במצלמה משוכללת היה עובר מסעות ארוכים ומתישים. ימים רבים וחודשים מכתת את רגלו בהתמדה. ולא פעם אף מכניס את עצמו לסכנה ע"מ לתפוס עוד תמונה על רקע לביאה גדולת ממדים וחרוצת שיניים.

דבר אחד עוד לא עשה זה היה חלומו הגדול, לחצות את יערות העד האפריקניים, מקום אשר לא דרכה שם רגל אדם, מקום בו תרמוש חיותו יער, ואשר ניתן למצוא בו מראות טבע מרהיבים ביפיים, אשר לא שזפתם עין וחיות נדירות אשר שמעם טרם הגיע לעולם היישוב.

כאמור, הגיע היום ויצחק יצא לדרך המסוכנת הזו. הוא הצטייד בכלי נשק להגן על עצמו מפני חיות הטרף, באוכל ושתייה לימים רבים, ובפנס רב עוצמה להאיר לפניו את הדרך. את החלק הראשון של היער עשה במכונית, עד שהגיע למקום שא"א כבר לעבור כי אם לפלס את הדרך רגלית בין העצים הצפופים. אוהל קטן הקים לו הניח שם את חפציו המיותרים שלא יכבידו עליו במסע הרגלי, וכאשר שיר עליו על שפתיו החל את דרכו למעבה הג'ונגל. השמש האירה לו פניה בדרכו, קולות הציפורים נדמו בעינו כמקהלת שיר נפלאה, כאשר שאגות ארי מאי שם מתמזגות בתוכם כקולו הבס של המנצח.

אט אט ירדה החמה ושקעה והאפילה התחילה להראות אותותיה, אך יצחק התכונן לכך. הוא מפשפש בתרמילו למצוא את הפנס רב העוצמה שלקח עמו.

אך "אוייה!" הוא מפליט בבהלה. "הפנס איננו". יצחק טופח על ראשו בפלצות וזכור שהניח את חפציו באוהל אך שכח לקחת עמו את הדבר החיוני ביותר במעבה הג'ונגל, הפנס. השמש כבר שקעה ופינתה את מקומה לעלטה סמיכה ומוחלטת, קולות חיות הטרף הולכות וגוברות, וזעקת שבר אדירה בוקעת ועולה אל צמרות עצי הגונגל מקרקשת את העלים ומחרידה ציפרים מרצבם. זעקתו של מי שלא השכיל לקחת את הדבר הבסיסי שיורה לו דרכו, כאשר עתה אף אינו יודע איך לחזור...

קרן אור באפילת החורף הארוך נטול החגים מבצבץ ויוצא. הלא הם ימי החנוכה אשר מהיום מעט מן האור לדחות הרבה מן החושך של ימי החורף בכלל, וימי טבת בפרט. במשך ימי החנוכה אור גדול יורד מלמעלה ומאיר את נפש כל בר ישראל באופן שאין לשעה. אך ידוע הסיפור מהרה"ק מלובלין ז"ע שבאו לקבול בפניו על 'מוסר' המרר את חיי אחיו, ואמר "הלא הוא מאיר באור יקרות", מכיון שאותה שעה הדליק נרות חנוכה. אך מ"מ רואים אנו שאותו מסור נשאר מסור, ואור זה לא השפיע עליו לשנות אורחותיו. כי אם אין לוקחים את האור ומכניסים אותו אל הבית להמשיכו בימי החול, מה יתרון לאור לאחר שאיננו.

ועל כן אל לנו להשאיר את האור בתוך האוהל, איך נמצא את דרכנו באפילת היער. הבה נא נקחה אותו ועמנו ונשרישו בחיינו להיות עמנו עדי עד.

(מעובד מתוך שיחת קודש של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לקראת חנוכה תשפ"ב בעיר ב"ש)

עליה לצורך עליה

התמיהה האין יוכלו לשכון יחדיו אש ומים, הרי כל אחד נוגד וסותר את זולתו". "ואין באמת ישכנו יחדיו", שואל געציל בפליאה. "התירוץ הוא פשוט", נענה הזקן, "כי שניהם ידעו שאין הם כלום לעומת ציווי המלך, וכל אחד מה שיש לו תכונותיו ומעלתו, לכבוד המלך הם וכדי לעשות רצונו נבראו, וכשם שהוא נברא לעשות רצון המלך, כך נברא זולתו לעשות רצון המלך, ואם כן יכולים גם שניהם להלוך יחדיו. וזהו איפה התשובה לשאלתכם, האין תוכלו שניכם להתאחד לעשות רצון המלך, ע"י שתדעו נאמנה שאין אתם ישות נפרדת כל אחד ומעלתו לבד, אלא אדרבה, תכלית שניכם יחד הוא כדי שמשניכם יוכל לצאת לפועל רצון המלך.

יסוד זה מובא מאבות החסידות, הרה"ק מאפטא ועוד, שתכלית הכוונה של אחדות ישראל היא פועל היוצא מהבנת כל אחד שהוא בפני עצמו הוא כלום ורק יחד עם חבריו יוכל לעשות את רצון בוראו, וכפי שכדי שיוכלו שני חפצים להתאחד צריכים הם קודם להסיר מביניהם את ההרים והגבעות, כך צריכים כל אחד לראות את מעלת חבריו כדי שיוכלו יחדיו לעשות את רצון השי"ת.

ואחר שנקיים את האדרבה שנראה את אחד מעלת חבריו, נוכל למלא את תשוקת כל יהודי, לעלות ממדריגה למדריגה, לעלות בדרך העולה בית השם. וכפי שרמזו אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש והמשיל את אחדות ישראל למלך שרצה להגיע לעוף מסוים אשר היה על עץ גבוה, וציווה לאנשיו לעמוד אחד על רעהו כדי שיוכלו להגיע גבוה עד מאוד. אך מכיון שהם לא עמדו באחדות כראוי, אלא כל אחד נע לצד אחר, נתפרדה החבילה, וכולם נפלו זה על גבי זה פצועים וחבולים. וכך הם ישראל כדי שיוכלו להגיע מעלה מעלה צריכים להתאחד יחדיו באחדות הלבבות, וכפי שמתאמרא מרביה"ק רבי ארון לייב מפרימישלאן שאמר "הבה יהודים ניתן יד אחד לרעהו ונעשה יד אחד עד שנגיע לכסא הכבוד".

כולם כאחד, כל בחורי החבורות, היקרים מפי, מתאחדים ומתכוננים יחדיו לקראת שבת לכו ונלכה, לעלות "עליה לצורך עליה" מעלה מעלה בתורה וירא"ש, אשר כשמה כן היא "א שבת התעלות מיטן רבין". אשר עליה זו יפה כוחה להעלותנו מעלה מעלה בתורה ועבודת השי"ת.

על כן, בואו ונצא לקראת שבת מלכתא...

כמו צבע שחור מול הלבן, וכמו אש לעומת מים, היו גרונם וגעציל. שניהם מתגוררים באותה עיירה מרוחקת במרחבי הממלכה, זה צורך זה, זה נוקב מרגליות, ושניהם עוסקים להם במלאכתם בהשקט ובטח, - אך כל זה, בתנאי כפול ומכופל, שאין שניהם מתקרבם זה לעומת זה, כי זאת ידעו כולם, כי כשגרונם מתקרב לגעציל, או כשגעציל רק מראה פנים לכיוונו של גרונם, אזי, ההבבות שיעלו עד לב השמים, לא יוכלו לכבותם כל מימות הכפר והגלילות. אין איש יודע להצביע בבירור על מה ולמה נפרדו דרכיהם כל כך, רק זה ברור לכל שזה היפוכו של חבריו הוא.

כל זה היה עד לאותו היום, ביום בהיר אחד הופיע שליח המלך ובידו איגרת חתומה, אחת לגעציל ואחת לגרונם. וזה דבר האיגרת, המלך מבקש בזאת משניהם כאחד להופיע עד מהרה בהיכלו, כי שניהם נדרשו, כל אחד מחמת התמחותו במלאכתו שלו, לתקן כלים נאים ומפוארים לקראת שמחת הכלולות בבית המלוכה. דבר המלך ודברו נפל על שניהם כרעם ביום בהיר, והרעם היה הולך ומתגלגל ברחבי העיירה, מלכד את הרכלנים לקבוצות קטנות, ומספק 'סחורה' משובחת של חדשות מסעירות לכל מי שפותח להם את אזנו.

גרונם וגעציל לא ידעו את נפשם. מה עליהם לעשות וכיצד יוכלים הם בכלל לגשת אל המלאכה, שהרי עובדה זו קבועה במסמרים מאז ומעולם, ששניהם לא יעלו ולא יבאו ולא יגיע זה למחיצתו של זה לטובת הכלל והפרט. מחוסר ברירה החליט געציל ללכת לזקן העיירה, זקן שקנה חכמה, אשר ידוע היה בכפר לשנותיו הארוכות לימדו אותו דבר שנים בחכמת נפש האדם. כאשר הגיע ונתחמה בפניו דלתו של אותו זקן, הביט נכוחה וראה שגרונם עמיתו, אף הוא הגיע ויושב כבר אצלו. שני ברירות לא היו לו, ובצדדים כושלים נכנס געציל, והתחיל לשמוע מה בפי החכם, מתוך הבנה שהשאלה כבר נפרסה בפניו טרם בואו.

"הבה נא נבחן את פני הדברים", התחיל החכם להרצות את משנתו הסדורה כאשר קולו השקט נכנס בתוך ליבם. "זה ברור שעליכם לקיים את ציווי המלך ומצוותו ללא כחל ושרק. ועל שאלתכם האם יש מציאות שכזה ששניהם תלכו יחדיו, אומר לכם, ששאלה זו עתיקת יומין היא, ונשאלה כבר מאז ימי בראשית הבריאה. כי כנודע ברא השי"ת את עולמו כן שכל דבר כלול ובלול מד' היסודות, אש ומים, רוח ועפר. ומראשית הבריאה רבתה

